

Egy drb széldeszka II. oszt.	0.15	frt.
Ezer drb 47 cm. hosszu, 6.5 cm. széles, fenyő zszindely	6	"
Ezer drb 47 cm. hosszu, 9.3 cm. széles, fenyő zszindely	6.50	"
Ezer drb 47 cm. hosszu, 11 cm. széles, fenyő zszindely	7.50	"

Figyelmeztetés az 1883. évi erdészeti államvizsgák tárgyában.

297. sz. A folyó évben erdészeti államvizsgát tenni szándékozók figyelmeztetnek, hogy a vizsgatétel engedélyeért a fennálló vizsgálati szabályrendelet értelmében beadandó folyamodványukat, a szabályszerűleg szükséges okmányokkal és szakbeli leirással felszerelve, legkésőbb f. évi juliushó végéig, az erdészeti államvizsga-bizottság elnökéhez, Bedő Albert országos főerdőmesterhez (Budapest, földmívelési ministerium) bérmentve küldjék be.

Az államvizsgák megkezdésének napja, a fennebb említett szabályrendelet 2. §-a értelmében fog annak idején közzététetni.

Különfélék.

(D.) **A szalma-fa.** Egy amerikai szalma-fa gyár (helyesebben, szalmából készült fafánzat-gyár) leégése alkalmából egy francia folyóirat érdekes részleteket közöl ezen új gyártmány sajátosságáról, fontosságáról s jövőjéről, mely az új világban állítólag a fenyő- és diófával is versenyez. A kereskedésbe főleg 0.80 m. széles, 3.70 m. hosszu és 0.01—0.03 m. vas-

tagságu deszka alakjában bocsátják. Kézi- vagy gépfűrészszel egyformán feldarabolható, faszelvényekre (fournier), szegekre, csavarokra is feldolgozható s egyaránt alkalmas a befestésre, fényezésre s esztergályozásra. Alkata miatt könnyen elégő tüzelőszer. A szalmafa nem egyéb, mint tetszés adta vastagságnak megfelelő mennyiségben erős lemezekké egyesített levélsorozat, mely vízáthatlan ragasz által van összekötve azután nagy nyomás mellett a megfelelő deszka alakba préselve. Jövője nagy, mert tényleg 200 év szükséges oly méretű fák növéseire, melyek 0·80 m. széles deszkákat adnak, s a mindinkább terjedő fapusztítás mellett előre látható, hogy nem messze van már az idő, melyben ily vastag fák megszerzése felette nehéz leend. A szalma ellenben egy év alatt nő meg és aránylag mindég a kívánt mennyiségben. Amerika mérhetlen síkságain a tenyésztett gabonaneműek aratása után roppant feleslegben kapható. Vannak aratók, a kik csupán a kalászokat vágják le. Előnyére válik olcsósága is, mert árát csak szállítása emeli s ezért a francia folyóirat úgy hiszi, hogy a szalmafa-ipar előbbutóbb érdeméhez méltó elterjedést fog nyerni.

(*J. L—a*). A „**Botanische Zeitschrift**“ 1882. évi 36. és 37-ik számaiban többek közt azt mondja, hogy ha különféle növények zöld leveleinek mikroszkopikus metszeteit alkohollal meglocsoljuk és a praeparatumot a fedőüveg alatt lassan kiszáritjuk, igen gyakran sajátságos jegeczek tűnnek elő, melyek a Hoppe-Seyler és Gautier által ujabbán ismertetett klorophyll jegeczekkel korántsem azonosak. Nem állitható ugyanis, hogy ezek a különös s eddig ismeretlen képződmények tiszta jegeczes klorophyllból állanak, sőt ellenkezőleg, ha a klorophyll festanyaggal csak részben megegyező sajátos tulajdonságaikat figyelembe vesszük, sokkal több valóbbszínűséggel a klorophyll és egy eddig nem ismert anyag vegyének tarthatjuk őket. Nem minden növényből nyerhetők s legke-

vésbbé olyanokból, melyek organikus savakban dúsak, sőt a jegecsekkel bíró növények sem szolgáltatják ezeket bármely időben. Számos növénynél a klorophyll nem rakódik le jegecz alakban, hanem egész fekete szemekben, melyek benzin behatása alatt sokkal nagyobbakká válnak, s világoszöld durva szemcsés halmazokban rakódnak le. Ha dahlia lemezekből készült két praeparatum egyikét a napsugarak közvetlen hatásának teszszük ki, másikat pedig árnyékban hagyjuk, csak ez utóbbiban látunk jegecset képződni. Alakjuk, nagyságuk változik, ép úgy a színök is a halványzöldtől egészen a sötét-feketéig. A jegeczek sarkított fényre be nem hatnak, a napfény és savaknak az alaktalan levélzöldnél sokkal jobban állanak ellen. Alkohol, aether és kloroformban feloldódnak; benzin, kőolaj és szénsavas kén-gázban teljesen oldatlanok, holott ez utóbbi vegyekben az amorph és a Gautier és Hoppe-Seyler által előállított jegeczes klorophyll könnyen oldódik.

(D.) **Cserkéreg az egerek rágása ellen.** A faiskolában, főleg a tölgy- és gesztenyecsemete iskolákban az egerek pusztításainak megakadályozására Muratel francia erdész azt ajánlja, hogy a csemeték ültetésénél az ültető lyukakba föld helyett cserkéreghulladékot dobjunk, mert akkor az egerek a csemeték tövéitől távol tartják magukat.

(D.) **„Gyönyörű időtöltés, egészségszerzés egy a papiros, irás, könyvek porától elkábult embernek a fák közt járkálni, a természet szépségét ezer változásait, iparkodásait, iparkodásaiban a sok akadályokat nézegetni, vizsgálni, elhárítani, felsegélteni, anygali időtöltés ez“.** E szavakkal vezet be Kovács Antal J. az 1809-ben Marosvásárhelyen második kiadásban megjelent „Utasítás a fák betegségeiről és gyógyításairól és a természet mivoltáról, munkáiról“ című érdekes könyvét. A munka az erdőszetre vonatkozólag is sok érdekes tárgyat ölel fel, ezért rövid idő

multán bővebben is fogjuk ismertetni. Ez alkalommal csak jelezni akartuk, hogy ime eleink a nemzet fentartó küzdelmek közepette még a fák betegségeiről s gyógyításairól sem feledkeztek meg.

(D.) **A fossil fatörzsek pathológiájára** vonatkozólag néhány érdekes adatokat közölt újabban a német botanikusok nesztorja, Göppert. A fossil fatörzsek beforradása hasonló módon ment végbe mint most. Már előbb észlelte Göppert a göcsképződést, mely tönkrement ágacsák beforradása által jött létre az Araucarites Saxonicus és a Cupressinoxylon Protolarixnál; utóbbinál a dudoros köcsképződést is észlelte, mely csak szabálytalan kambium osztódás által jön létre a felületen, de nem a kis ágak közül képződik. A fossil Quercus primaera egyik példányán láthatók a nagy nyomás által létrejött fa- és bélsugár görbülések. A mostani törzsek legtöbbször a rostok lefutása csavaros. Fenyőknél ez gyakran oly tetemes, hogy $1\frac{1}{2}$ —2 m. magasságban a fordulat már teljes. Ilyen görbületeket észlelt Göppert az Araucarites Schrollianus és az A. Saxonicus törzsénél, melyeknek átmérője 22·5 cm. volt.

Münchenben erdészeti kísérleti állomás lett felállítva az egyetemen, melynek míg egy oldalról feladatát erdészeti fa-tenyésztési kísérletek fogják képezni, más oldalról kiegészítő részét fogja az képezni az eddig csupán elméleti előadásoknak is. Az intézet vezetője dr. Baur s helyettesévé dr. Gayer lett kinevezve.

(D.) **A fekete dió** ültetésére vonatkozólag J. H. Joly a montreali kertészeti egyesület számára szabályokat dolgozott ki, melyek közül a főbb pontok a következők: A diót már az állandó területre kell vetni, mert az átültetés nem gyakorlati. A sorok négy láb távolságra legyenek egymástól, mert ilyen elhelyezés mellett a fák oldalhajtások nélkül magasra nőnek. Később azonban ritkítást igényelnek. A diók két hüvelyk mély-

ségre vetendők be a földbe, a sorok egyenesen vezetendők s pontról-potra czövekkel jelölendők meg, hogy a fiatal növényt mindég látni lehessen. A talajt gondosan kell elkészíteni s a vetést ősszel eszközölni, mert a diók, ha télen szárazon maradnak, jövő tavasszal már nem csiráznak. Egyébiránt az átültetés sem jár nehézséggel, még az 5—6 láb magas csemetéknél sem.

(D.) **Loranthuson élődő Viscum.** A „Magyar Növénytani Lapok“ VI. évfolyamának 64—65. számában Kánitz Ágost egyetemi tanár erre vonatkozólag a következőket írja. „Azon szerencsés helyzetben vagyok, hogy a Viscum albumnak élődését a Loranthus europaeuson egy hazai példány alapján, mely Kolozsmegyéből származik, megerősíthetem. Egy a Kolozsvár mellett fekvő „Bükk“-ben lévő cserfán élődött egy több éves Loranthus. Ezen Loranthus főtörzse a cserfaág felett 4 cm. átmérőjű. Az ismeretes áldichotomikus elágazódás legidősebb vékonyabb álvilla részén, mely vagy 9—10 éves lehet, tenyészik egy majdnem 36 cm. magas Viscum bokor, melynek a főtörzse közvetlen a 2·5 cm. átmérője. Loranthus rosetta kezdet felett, 1·6 cm. átmérőjű.“

(D.) **Az angol erdészeti terminologia** is átmeneti stádiumban van. A revideálást Bagneris G. művének fordítása, mely „Elements of Sylviculture“ czim alatt jelent meg, hozta felszínre. Az újonnan alkott műszó igen kevés, leginkább holt vagy pedig idegen nyelvekből lettek kölcsönözve. A nagy rész a régi s elfeledett angol nyelvből lett felvéve.

(D.) **Papiros fenyőfából.** A papiroskészítés egyik legujabb módjánál az egész fiatal fenyő csemetéket dolgozzák fel. Massachusetts s más államokban nagyon sok fenyő van, mely deszkakészítésre nem alkalmas s tüzelőfául sem válik be. Az ilyen törzsek, melyek átlag 6—8'' átmérőjűek és sima kér-güek, ágastól, kérgestől s levelestől együtt felvágatnak s

azután mechanikai és chemiai uton papirlemezzé dolgoztatnak fel. Mondják, hogy az ágak és a kéreg felhasználása kifizeti a fa előállításának költségeit.

A pele (Myoxus Glys) mint erdőpusztító. Az bizonyára minden erdész előtt ismeretes, hogy a mókus fiatal fenyő ültetvényekben érezhető károkat szokott okozni a pereszlenek közötti kéreg lehántása által. Az azonban némelyekre nézve már újdonság lehet, hogy ugyanezen módon a pele is kártékonyvá válhatik, s gyakran még nagyobb mérvben mint a mókus, mivel azokon a helyeken, a hol előfordul, időszakonként sokkal nagyobb számban lép fel, mint az utóbbi.

Nekem a horvát tengerpart és a volt határőrvidék erdeiben már hosszabb idő óta feltűnt az a sok csúcscsáradó fiatal lúcz- és jegenyefenyő, mely ott gyakran látható. A jelenség egy darabig egészen érthetetlen volt előttem, végre azonban az erdőőrök és munkások figyelmeztetése által rájöttem, hogy a kár előidézője csakugyan nem más mint a pele.

A megkárosított törzsek többnyire 10—28 centiméter vastagok, kérgük az ágpereszlenek között a repedezett durvább kéregig a törzs egész felső részén, tehát az egész magasságnak majdnem egy harmadán le van hántva, minek következtében a csúcs teljesen leszárad s a törzs számos másodrendű csúcscot hajt, melyek azonban többnyire ismét lepusztíttatnak.

E kártékony munkáját a pele valószínűen az egész nyári időszak alatt folytatja, mert a száradó fák között olyanokat is lehet találni, melyeknek tavaszi hajtása még nem fejlődött ki, de olyanokat is, melyek teljesen kifejlett tobozokat hordanak.

E mellett a napos oldalak ugy látszik kedvesebbek a pele előtt, mert ezek inkább ki vannak téve pusztításának, mint az árnyékos helyek.

A volt határőrvidék egyes kerületeiben oly gyakori e pusztítás, hogy egy alig $3\frac{1}{2}$ hold kiterjedésű erdőtisztás

szélső fái között egy alkalommal nem kevesebb mint 104 lúcz- és 3 jegenyefenyő törzset számlálhattam meg, melyek e módon mind megrongálva voltak.

A pusztítás ugyan legtöbbször csak szélső fákon észlelhető s az is igaz, hogy a károsítást nem mind egy évben viszi végbe a pele, a kár azonban, melyet ez által okoz, így is elég érezhető. Mindenesetre érdekes dolog volna megtudni, vajjon a bükk-makk elpusztításán kívül más vidékeken is tesz-e ilyen károkat.

Pfister.

(H—s) **Romániában erdőtisztek kerestetnek.** A Bukarestben székelő cs. és kir. consulatusnak a cs. és kir. közös külügyministeriumhoz intézett jelentése szerint a romániai kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium az 1883. évi június 2-án kelt törvénnyel felhatalmaztatott, hogy a szükséghez mérten, s legfeljebb három év tartamára külföldről erdészeti szakembereket hívhasson meg oly czélból, hogy a romániai szakemberek közreműködésével az e részben fennálló szabályrendelet alapján beerdősítési terveket készítsenek, az erdei termékek értékesítésének előmozdítására szolgáló berendezéseket tervezzék, és faiskolákat rendezzenek be.

A fennebb említett törvény egyuttal egy erdészeti szakiskolának életbeléptetését is elrendeli az erdőgazdaságtanra, a természettudományokra, a mennyiségtanra és erdőtörvényre vonatkozó külön tanfolyamokkal. Ezáltal szaktársainknak is kedvező alkalom kínálkozván ismereteiknek és tapasztalataiknak Romániában való előnyös értékesítésére, el nem mulaszt-hatjuk e körülményre a tisztelt hazai szakközönség becses figyelmét felhívni.

Magyarosodunk. Cserta Gyula m. kir. erdőgyakornok vezetéknévét „Cseres“-re, Szilniczky Gyula, m. k. erdőszámtiszt „Erős“-re és Stanik Károly, m. kir. erdész „Szilárd“-ra változtatták át. Éljenek!